

บทสรุปและขอเสนอแนะ

ปัจจุบันผู้บริโภคมีความจำเป็นต้องอาศัยสินค้าเชื่อเพื่อการอุปโภคและบริโภคมากยิ่งขึ้น สินค้าเชื่อทำให้ผู้บริโภคมีความสามารถที่จะซื้อสินค้าทั้งที่จำเป็นแก่การครองชีพ สินค้าที่อำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต และสินค้าที่บำรุงความสุขต่าง ๆ โดยไม่ต้องรอให้มีเงินสดในมือ ส่วนในด้านการผลิตสินค้า ผู้ผลิตจะผลิตสินค้าเป็นจำนวนมากในลักษณะที่เรียกว่าผลิตสู่มวลชน (Mass Production) และการทำสัญญาเช่าซื้อมิได้ทำระหว่างเอกชนต่อเอกชนที่มีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน ปัจจุบันการเช่าซื้อสินค้ามีบริษัทเงินทุนเข้ามามีบทบาทในการทำหน้าที่เป็นผู้ให้เช่าซื้อ หรือมิฉะนั้นผู้ให้เช่าซื้อมักเป็นบริษัทขายสินค้าขนาดใหญ่ที่มีทุนทรัพย์มากหรือมีลักษณะผูกขาด จึงทำให้อำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจสูงกว่าผู้เช่าซื้อ โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้สัญญาทางพาณิชย์ส่วนใหญ่เป็นสัญญาที่พิมพ์เป็นแบบมาตรฐาน เพื่อความสะดวกในการประกอบธุรกิจ และเป็นระเบียบในการปฏิบัติของผู้ให้เช่าซื้อเอง เพราะการให้เช่าซื้อสินค้ามีเป็นจำนวนมาก การที่จะทำสัญญาขึ้นทีละฉบับนั้นจึงเป็นการช้าและไม่สะดวก ผู้ให้เช่าซื้อและบริษัทเงินทุนจึงนำหลักกฎหมายเรื่องเสรีภาพในการทำสัญญาเช่าซื้ออย่างบิดเบือน (abuse) โดยฝ่ายผู้ให้เช่าซื้อหรือบริษัทเงินทุนจะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขในสัญญาแต่เพียงฝ่ายเดียว และผู้เช่าซื้อมีหน้าที่ลงลายมือชื่อในท้ายแบบในสัญญาเท่านั้น ซึ่งตามกฎหมายถือเท่ากับว่าผู้ให้เช่าซื้อและผู้เช่าซื้อได้ตกลงทำสัญญากันเรียบร้อยแล้ว และต้องผูกพันตามข้อความในสัญญานั้นโดยการลงลายมือชื่อในสัญญา ไม่ว่าผู้ลงลายมือชื่อจะทราบหรือเข้าใจเงื่อนไขข้อผูกพันต่าง ๆ ในสัญญาหรือไม่

ตั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่า ลักษณะของการเข้าซื้อได้เปลี่ยนไปตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ฉะนั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๕ เข้าซื้อซึ่งมีบทบัญญัติเพียง ๓ มาตรา จึงไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้เข้าซื้อซึ่งเป็นผู้บริโภคได้ เพราะหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการจดทะเบียนนำมาใช้อย่างบิดเบือน บริษัทเงินทุนสามารถเขียนเงื่อนไขในสัญญาในลักษณะที่ฝ่ายตนเป็นฝ่ายได้เปรียบทั้งสิ้น ศาลจึงต้องประยุกต์หลักกฎหมายในบรรพ ๑ และบรรพ ๒ เช่นมาตรา ๕ และมาตรา ๑๑๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้เป็นหลักเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ให้ได้รับความเป็นธรรม แต่ถึงอย่างไรก็ดีการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค ก็ยังไม่มีขอบเขตกว้างขวางเพียงพอ และเงื่อนไขบางประเภทในสัญญาเข้าซื้อ ศาลก็ไม่สามารถประยุกต์หลักกฎหมายมาใช้ในการควบคุม ดังนั้น ผู้ให้เข้าซื้อจึงสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ เอาเปรียบผู้เข้าซื้อมากขึ้น

จากข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติดังกล่าวมาแล้วข้างต้น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ตระหนักถึงวิธีการเอาเปรียบของผู้ให้เข้าซื้อ จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติควบคุมการเข้าซื้อสินค้า พ.ศ. .... เพื่อควบคุมการเข้าซื้อสินค้าให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรม ไม่ประสพภาวะล้มเหลวทางด้านการเงินมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันมิให้ธนาคารและบริษัทเงินทุนปล่อยสินทรัพย์สภาพคล่องออกมาจนทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ อันจะเป็นผลเสียในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

อนึ่ง การควบคุมการเข้าซื้อนี้มีหลายวิธีหลายทฤษฎีและหลายระบบ^(๑) แต่กระทรวงพาณิชย์ได้เลือกใช้ทฤษฎีของ The Crowther Committee และหลักกฎหมาย

(๑) ศาสตราจารย์ ดร.มานะ พิทยาภรณ์ op.cit. หน้า ๒๖๗-๒๖๘ และหน้า ๕๓-๕๕ และฉบับที่ ๑ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หน้า ๒-๓

ของประเทศอังกฤษ คือ The Consumer Credit Act, 1974 มาใช้เป็นแบบในการยกร่างกฎหมาย

การที่กระทรวงพาณิชย์ได้ริเริ่มสร้างระบบควบคุมการเข้าซื้อสินค้าโดยนำแบบมาจากทฤษฎีของ The Crowther Committee The Consumer Credit Act, 1974 และระบบควบคุมการเข้าซื้อสินค้าของประเทศอื่น เช่น ประเทศญี่ปุ่น เป็นการริเริ่มที่เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนากฎหมายพาณิชย์ในประเทศไทยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น เมื่อได้ศึกษาทฤษฎีของ The Crowther Committee และ The Consumer Credit Act, 1974 เปรียบเทียบกับร่างกฎหมายของกระทรวงพาณิชย์แล้ว ปรากฏข้อดีและข้อเสียที่อาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

๑.๑ ขอบข่ายการคุ้มครองผู้บริโภคในการทำสัญญาเข้าซื้อสินค้านั้นได้กำหนดไว้แน่ชัดว่า จะคุ้มครองการเข้าซื้อสิ่งทอที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นสินค้าควบคุมเท่านั้น และการเข้าซื้อตามร่างพระราชบัญญัติควบคุมการเข้าซื้อสินค้า พ.ศ. .... นั้น หมายความรวมถึง การซื้อขายผ่อนส่ง (Conditional Sale) ด้วย ทั้งนี้ เพราะการควบคุมเฉพาะสัญญาเข้าซื้อตามมาตรา ๕๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ย่อมทำให้มีการหลีกเลี่ยงกฎหมายโดยหันมาใช้ สัญญาซื้อขายเงินผ่อนที่กรรมสิทธิ์ยังไม่โอนไปยังผู้ซื้อแทน แม้ว่ารูปแบบของสัญญาทั้งสองลักษณะจะต่างกัน แต่ผลในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นแก่สัญญานั้นเกือบจะเหมือนกันทุกประการ ถ้าศึกษาถึงประวัติและต้นกำเนิดของสัญญาเข้าซื้อโดยละเอียดแล้ว ปรากฏว่าแบบฟอร์มสัญญาเข้าซื้อในคดี Helby v. Matthews นั้น ถูกกำหนดขึ้นให้ผิดแผกแตกต่างจากแบบฟอร์มสัญญาซื้อขายผ่อนส่งในคดี Lee v. Butler โดยเอาหลักเรื่องเช่าทรัพย์สินและค้ำเงินหรือค้ำสัญญาที่จะให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโอนไปยังผู้เช่าเมื่อผ่อนชำระเงินครบถ้วนตามที่กำหนดไว้มาใช้ แต่ผลที่มีต่อสัญญาทั้งสองประเภทคล้ายกันมาก ดังนั้น ถ้าไม่ควบคุมสัญญาทั้งสองประเภทพร้อมกันไปแล้ว จะทำให้มีการหลีกเลี่ยงบทบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค

โดยผู้ประกอบธุรกิจหันไปใช้สัญญาประเภทที่ไม่ได้ถูกควบคุม^(๒) ซึ่งจะเป็นไปในทำนอง
เกี่ยวกับการเสนอความเห็นให้ยกเลิกสัญญาขายฝากอสังหาริมทรัพย์ แต่ไม่ยกเลิกสัญญา
เช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ สัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ เงินผ่อน และทรัพย์สินอื่น เป็นต้น

อนึ่ง วัตถุประสงค์ของการควบคุมธุรกิจเอกชนตามพระราชบัญญัตินี้ก็เพื่อ
เป็นการคุ้มครองผู้บริโภคในการทำสัญญาเช่าซื้อสินค้าเท่านั้น โดยไม่ได้มุ่งหมายที่จะ
คุ้มครองผู้ประกอบการหรือบุคคลภายนอกในกรณีผู้บริโภคล้มละลาย ซึ่งกรณีดังกล่าวอยู่
ภายใต้บังคับกฎหมายล้มละลาย และไม่มี ความมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์ปัญหาผู้บริโภคส่ง
มอบการครอบครองทรัพย์สินไปให้บุคคลที่สามซึ่งเรื่องดังกล่าวอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๐๓
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว

๑.๒ บทบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ตั้งข้อ
สมมติฐานไว้ว่า อำนาจต่อรองในการทำสัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจนั้น
แตกต่างกันมากและไม่มีความเท่าเทียมกัน ฉะนั้นเอาหลักเรื่อง "ผู้ซื้อต้องระวัง"
(Caveat Emptor) มาใช้ในสังคมปัจจุบันก็จะมีการใช้ Adhesion Contract
มากขึ้น และย่อมจะไม่คุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควรในการทำ
สัญญาเช่าซื้อ ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวจึงมุ่งที่จะสร้างความสมดุลย์ในเรื่องอำนาจ
ต่อรองนี้ อันจะเป็นการแก้ปัญหาการใช้ Adhesion Contract ในทางปฏิบัติ ด้วย
เหตุนี้ บทบัญญัติดังกล่าวจึงคุ้มครองผู้เช่าซื้อในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑.๒.๑ ในด้านการโฆษณาโดยควบคุมการโฆษณาข้อกำหนด
เกี่ยวกับสินเชื่อที่จะให้บริการแก่ผู้บริโภคอย่างละเอียดและชัดเจน

---

(๒) ในประเทศอังกฤษ ก่อนหน้าที่จะมีการตรา The Consumer Credit Act, 1974 ขึ้นใช้บังคับนั้น The Hire Purchase Act, 1965 ก็ได้บัญญัติให้
เช่าซื้อหมายความรวมถึงสัญญาซื้อขายเงินผ่อนด้วย

๑.๒.๒ ในเรื่องแบบและรายการหรือข้อตกลงต่าง ๆ ในสัญญา
เช่าซื้อได้กำหนดไว้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญ และให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
พาณิชย์ออกกฎกระทรวงกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับรายการต่าง ๆ ในสัญญาเช่าซื้อ
เพิ่มเติมได้^(๓)

๑.๒.๓ แก้ไขปัญหาที่เกิดจากมาตรา ๕๓๓ แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาและส่งมอบสินค้าควบคุมคืน มิให้
ผู้ประกอบการธุรกิจใช้ประโยชน์จาก Minimum Payment Clause เป็นการเอาเปรียบ
ผู้บริโภค

๑.๒.๔ แก้ไขปัญหาที่เกิดจากมาตรา ๕๓๔ แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อผิดสัญญา และผู้ให้เช่าซื้อยึดสินค้าคืน

๑.๒.๕ การคุ้มครองผู้บริโภคโดยควบคุมการปล่อยสินเชื่อ โดย
การควบคุมอัตราค่าเช่าซื้อเงินชำระล่วงหน้า และจำนวนงวดผ่อนส่งและระยะเวลาแต่
ละงวด ตลอดจนการจำกัดปริมาณการปล่อยสินเชื่อให้น้อยลง

๑.๓ ในเรื่องการบังคับการตามกฎหมาย (Law Enforcement)
นั้น ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ใช้มาตรการบังคับต่อไปนี้

๑.๓.๑ การนำเอาความคิดแบบใหม่มาใช้ คือ ระบบใบอนุญาต
เพื่อประโยชน์ให้ฝ่ายบริหารวางระเบียบให้เอกชนปฏิบัติ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถ

(๓) มาตรการในเรื่องนี้ค่อนข้างจะรัดกุม กล่าวคือ กฎหมายไม่ได้ให้ดุลพินิจ
แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยตรวจแบบสัญญาโดยปราศจากหลักเกณฑ์

อนึ่ง ในขณะที่ได้มีการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.
๒๕๒๒ นั้น ผู้ร่างได้เสนอให้มีบทบัญญัติตั้งคณะกรรมการว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา โดยให้
อำนาจคณะกรรมการประกาศควบคุมแบบนิติกรรมสัญญาของผู้ประกอบการขายสินค้า
หรือบริการที่กฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือหรือมีกรรมกรรม หรือในทางปฏิบัติทาง
การค้าจะต้องทำหนังสือสัญญา แต่เมื่อไปถึงคณะรัฐมนตรี บทบัญญัตินี้ถูกคัดออก เพราะมี
ปัญหาเรื่องหลักเกณฑ์การควบคุมแบบนิติกรรมสัญญา และยังไม่มีการตั้งเจ้าหน้าที่เพียงพอ
ที่จะบริหารงานด้านนี้ได้ (เรื่องเสร็จที่ ๔๓/๒๕๒๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)

ควบคุมสอดส่องให้เอกชนปฏิบัติตามกฎหมายอันจะเป็นผลให้ธุรกิจการเข้าซื้อดำเนินไป ด้วยความเรียบร้อย อีกทั้งยังเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมด้วยการที่ธุรกิจเอกชนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอาจมีผลถึงกับถูกตัดออกจากวงการธุรกิจเข้าซื้อเลยทีเดียวโดยถูกเพิกถอนใบอนุญาต วิธีการนี้เป็นมาตรการอย่างรุนแรงซึ่งทำให้ธุรกิจเอกชนหวั่นเกรงและพยายามปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้ธุรกิจการเข้าซื้อสินค้าดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นธรรม

๑.๓.๒ การบัญญัติให้การฝ่าฝืนบทคุ้มครองผู้เข้าซื้อเป็นโทษอาญาอีกประการหนึ่งด้วยนั้นก็เป็นที่ไปตามแนวความคิดว่าด้วยรัฐสวัสดิการ การนำเอาโทษทางอาญามาเป็นบทบังคับให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นย่อมทำให้การบังคับการตามกฎหมายได้ผลดีในส่วนใหญ่ เพราะโทษที่ลงนั้นหนักมากอันก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจการค้าและชื่อเสียงของธุรกิจเอกชนได้ ทำให้จำเลยและพ้องคำอื่นหลายจำ และไม่กล้าฝ่าฝืนกฎหมายอีกต่อไป

๑.๓.๓ การร้องทุกข์ ผู้บริโภคมีสิทธิร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่เมื่อเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือเมื่อมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้ควบคุมและสอดส่องให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย

(๒) ข้อเสียของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

๒.๑ การให้รัฐเข้าแทรกแซงธุรกิจเอกชน^(๔) ตามสมควรเพื่อการค้าที่ไม่เป็นธรรมนั้น ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการเข้าซื้อของกระทรวงพาณิชย์ยังไม่มีการกลไกในการใช้อำนาจเพื่อบังคับให้ธุรกิจเอกชนเห็นว่ารัฐจะใช้อำนาจด้วยความเป็นธรรม^(๕) เพราะการให้อำนาจเจ้าหน้าที่โดยมิได้สร้างกลไกนั้น เป็นลักษณะของ

(๔) ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการเข้าซื้อสินค้า พ.ศ. .... มาตรา ๘ ในหมวด ๒ การจดทะเบียนและการอนุญาต

(๕) ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการเข้าซื้อสินค้า พ.ศ. .... มาตรา ๘๗ ในหมวด ๓ การพักใช้และการเพิกถอนใบสำคัญการจดทะเบียนและใบอนุญาต

อำนาจฉุกเฉิน ซึ่งเหมาะสำหรับสภาวะสงครามหรือเมื่อเศรษฐกิจตกต่ำอย่างร้ายแรง ซึ่งไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากนัก แต่ถ้ายามปกติแล้ว การให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเขียนกลไกในการใช้อำนาจอย่างชัดเจนไว้ใน ค่างกฎหมาย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยมีขั้นตอนที่เหมาะสม (Legal Process) ทำให้การใช้อำนาจสะดวก และใช้ด้วยความเป็นธรรม และเป็นหลักประกันแก่เอกชน ผู้ลงทุนคว่ำว่า เขาจะได้รับความเป็นธรรมจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่และสามารถ วางแผนงานในการดำเนินธุรกิจได้อย่างแน่นอนและเหมาะสม

๒.๒ เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติควบคุมการเข้าซื้อสินค้า พ.ศ. .... ของกระทรวงพาณิชย์ เป็นหลักการใหม่ ให้อำนาจเจ้าพนักงานฝ่าย ปกครองมากเกินไปโดยไม่มีองค์กรที่ปรึกษาและไม่มีระบบกระจายอำนาจและยังไม่มี บรรทัดฐานในการใช้อำนาจในทางปฏิบัติ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชนไม่สามารถเข้าใจว่า ฝ่ายบริหารจะใช้อำนาจอย่างไร ถึงแม้จะนำรูปแบบของอำนาจมาจากกฎหมายของ ต่างประเทศ แต่ก็มิได้นำเอาวิธีการใช้อำนาจของเขาที่เรียกว่า Legal Method หรือ Legal Process มาใช้ด้วย จึงเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างมาก

อนึ่ง แม้แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศที่ริเริ่มจัดให้มีการตรากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคโดยกำหนดกระบวนการ ทางกฎหมาย (legal Process) สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ยังมีปัญหาเรื่องการใช้อำนาจหน้าที่ ของตน ทั้งนี้ เพราะธุรกิจเอกชนไม่ยอมรับความชอบด้วยกฎหมาย (Legitimacy) ของการใช้อำนาจดังกล่าว ทำให้การบังคับการตามกฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จนกระทั่งในทศวรรษที่ 1960's Raph Nader เขียนหนังสือ เรื่อง Unsafe at Any Speed และ Rachel Carson เขียนหนังสือ เรื่อง Silent Spring โดยมีเจตนาที่จะให้การศึกษาแก่ผู้บริโภค (Consumer education) และชักชวนให้มีการจัดตั้งชมรมผู้บริโภคขึ้น การรณรงค์เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคดังกล่าวทำให้ประชาชน ร้องทุกข์เกี่ยวกับการเอาเปรียบของผู้ประกอบธุรกิจและสนับสนุนการใช้อำนาจหน้าที่

ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกระบวนการทางกฎหมายมากขึ้น ทำให้เกิดลัทธิคุ้มครอง
ผู้บริโภค (Consumerism) ขึ้น อันเป็นผลให้การใช้อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่
มีประสิทธิภาพ สำหรับในประเทศไทยนั้น ก่อนอื่นทั้งหมดต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้
อำนาจถูกต้องตามกระบวนการทางกฎหมายเสียก่อน และเพื่อให้การใช้อำนาจดังกล่าว
มีประสิทธิภาพ ก็จำเป็นต้องเผยแพร่ลัทธิคุ้มครองผู้บริโภคในลักษณะดังกล่าว เพื่อให้ประชาชน
สนับสนุนแนวนโยบายของรัฐในเรื่องนี้ด้วย

๒.๓ ถึงแม้จะมีการนำเอาโทษอาญามาบัญญัติไว้ แต่ในบางกรณี
อาจจะไม่ได้ผล เพราะขาดมาตรการที่มาเสริมโทษปรับที่เรียกว่าการโฆษณาเผยแพร่
ความผิด เพราะผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าเอกชนผู้ประกอบการก็จัดทำผิดและถูก
ลงโทษ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการให้มีการประกาศความผิดของผู้ประกอบการด้วย
ดังนั้น ถ้าร่างพระราชบัญญัติควบคุมการเช่าซื้อสินค้าของกระทรวง
พาณิชย์ พ.ศ. .... ได้รับการปรับปรุงให้ใกล้เคียงกับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของ The
Consumer Credit Act, 1974 ให้มากกว่านี้แล้ว จะช่วยแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ
ดังกล่าวได้อีกเป็นอันมาก ในขณะที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า กระทรวงพาณิชย์กำลัง
ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเตรียมเสนอคณะรัฐมนตรีในเร็ว ๆ
นี้ และสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี) ก็ได้
ให้ความสนใจแก่เรื่องนี้เป็นอันมาก